

Nr 940

Av herr Nordgren m. fl., i anledning av Kungl. Maj:ts proposition nr 83, angående skolväsendets centrala ledning m. m.

(Lika lydande med motion nr 773 i Första kammaren)

I Kungl. Maj:ts proposition till riksdagen angående skolväsendets centrala ledning m. m. påtalas, att några av nya skolöverstyrelsens centrala uppgifter skall vara utvecklingsarbete, rådgivning och service för undervisningens effektivisering och successiva anpassning till nya behov. För fullgörande av dessa funktioner fordras att verket dels inom sin personalorganisation för det fortlöpande och stadigvarande behovet har ett antal fasta befattningar för pedagogiska fackmän på olika områden, dels har möjlighet att för större eller mindre uppdrag anlita experter utanför verket.

Beträffande den förstnämnda personalkategorien föreslås inrättandet av 67 konsulentbefattningar vid nya skolöverstyrelsen från och med budgetåret 1964/65. Av dessa är endast en konsulenttjänst avsedd för hela det textila verksamhetsområdet, som omfattar yrkessömnad och konfektion, husbehovssömnad, vävning, hemslöjd och textil skolslöjd. Enligt vår mening torde det vara omöjligt för en befattningshavare, att med utgångspunkt från det nya verkets höga målsättning på ett tillfredsställande sätt fullgöra alla de arbetsuppgifter, som det textila området omspanner.

Enligt proposition nr 83 skall nya skolöverstyrelsen vara uppdelad på fem avdelningar. En av dessa är undervisningsavdelningen för yrkesutbildningsfrågor (UY) som skall bestå av två byråer, en omfattande yrkesutbildning (inklusive omskolningsverksamhet) inom industri, hantverk, handel m. m. (UY 1) och en omfattande yrkesutbildning (inklusive omskolningsverksamhet) inom husligt arbete, sömnad, textilslöjd, barnavård, sjukvård och socialvård (UY 2). Dessutom skall till denna byrå hänföras undervisningsfrågor beträffande övningsämnen hemkunskap, slöjd och barnavård inom samtliga skolformer.

Den första byrån skall således handlägga yrkesutbildningsfrågor inom industri och hantverk, men genom att i förslaget *sömnad* angivits i uppräkningsområdena tillhörande den andra byrån, uppstår tveksamhet, huruvida den sömnad som ingår i området industri och hantverk skall hänföras till den första eller andra byrån.

Det är en klar skillnad mellan sömnad inom industri och hantverk, s. k. yrkessömnad, och husbehovssömnad och olika typer av slöjd i arbetssätt

och hjälpmedel i form av verktyg och maskiner, vilket även framgått av tidigare motioner i samband med behandlingen av utbildningen av yrkeslärare (nr II: 758 år 1960 och nr II: 486 år 1961). Utbildningen i yrkes-sömnad följer också därför helt andra linjer än utbildningen i husbehovs-sömnad och slöjd.

Sömnad förekommer i mycket stor omfattning i flera olika branscher inom industri och hantverk såsom inom konfektionsindustrien, textilindustrien, skoindustrin, skinnindustrien, pälsvarubranschen, sadelmakar- och tapetserarbranschen, skrädderibranschen, syateljéområdet och modistbranschen. Därtill kommer alla de verkstäder, bl. a. inom textildetaljhandeln, som ändrar eller reparerar kläder eller andra sömnadsprodukter.

Inom dessa branscher sysselsättes långt över 100 000 arbetare och dessutom annan yrkesutbildad personal, såsom arbetsledare, tillskärare, mode-direktriser, konstruktörer etc. samt yrkesutbildade egna företagare särskilt inom hantverket.

Totala tillverkningsvärdet uppgick 1962 till 1 400 milj. kr. i beklädnadsindustrien och i textil- och beklädnadsindustrien sammanlagt till 3 500 milj. kr.

Utbildning i yrkessömnad av olika slag bedrivs i mycket stor omfattning vid yrkesskolor och inom industrien i företagsskolor och inbyggda skolor i kurser av varierande längd. Sålunda utbildas f. n. ca 3 000 elever i över 250 kurser under ett år i sömnad inom konfektionsindustri, skrädleri och klänningssömnadshantverk.

Det vore enligt vår uppfattning ej önskvärt att hänföra denna omfattande utbildningsverksamhet inom detta stora industri- och hantverksområde till byrån för husligt arbete, textilslöjd och vårdyrken, som får att behandla en helt annan typ av utbildningsfrågor. Det måste även vara mycket olämpligt, att utbildningen inom sömnaden för fack, som även omfattar annan typ av arbeten, skulle behandlas av andra byrån, medan utbildningsfrågorna i övrigt skulle hänföras till första byrån. Enligt vår mening bör det göras klart, att all yrkessömnad inom industri och hantverk är beträffande utbildningen att hänföra till första byrån och att ordet »sömnad» i uppräknningen av vilka områden som skall hänföras till andra byrån därför bör ersättas med husbehovssömnad.

De ovan uppräknade branschernas yrkesutbildning är sammanlagt av den omfattning, f. n. över 4 000 elever per år i organiserad heltidsundervisning i kurser från 3 veckor till 3 år, att de bör tilldelas en särskild skolkonsulent.

Med stöd av vad ovan anförts hemställas,

att riksdagen måtte besluta

dels att hänföra den inom industri och hantverk förekommande yrkesutbildningen i sömnad (yrkessömnad) till byrå 1 inom undervisningsavdelningen för yrkesutbildningsfrågor (UY 1),

dels ock att från och med budgetåret 1964/65 vid nya skolöverstyrelsen nedan nämnda branschområden tilldelas en skolkonsulent, nämligen textilindustrien, konfektionsindustrin, skoindustrin, skinnindustrin, pälsvaruindustrin och hantverket, sadelmakar- och tapetserarbranschen, skräderibranschen, syateljéområdet och modistbranschen.

Stockholm den 14 april 1964

Hans Nordgren

Märta Boman

Einar Asp

Tage Magnusson

Anders Jonsson

Sigrid Ekendahl

i Borås

Stina Gunne

Olle Westberg

Jan-Ivan Nilsson